

Jesaja 45

de Pottenbakker & het kwaad

Hein de Haan

Tijdens een familie-vakantiekamp stond Jesaja 45 als studieonderwerp centraal. Aan mij was gevraagd om daarin twee onderwerpen aan te pakken:

1. Jesaja 45: 7 God maakt vrede en Hij scheidt het kwaad
2. Jesaja 45: 9 God is de grote Pottenbakker

Zowel leerstellig als emotioneel vond ik dit één van de moeilijkste studies, die ik ooit heb doorgegeven. Mijn emotionele strijd met dit onderwerp heb ik in deze studie ook niet willen en kunnen verbergen. Ik spreek niet over deze maar over dit onderwerp. Ik geloof namelijk dat beide zaken in elkaars verlengde liggen. Vandaar dat ik het als één onderwerp zie. Het lijkt me zelfs onmogelijk om over God als de Pottenbakker na te denken zonder de essentiële basis van God als Schepper van het kwaad te verstaan en andersom.

De twaalf hoofdstukken:

1. Twee soorten kwaad?
2. Kwaad & vrede/Verzoeking & uitkomst
3. Verzoeken of Moeiten
4. Van een uiterlijk naar een innerlijk getuigenis
5. God is licht en wij? Wij zijn licht in de Heer!
6. God geeft de verzoeking
7. Klei in de hand van de Pottenbakker
8. De Pottenbakker vernietigt en vormt iets totaal nieuws
9. God scheidt iets nieuws!
10. We zijn gereedschap in Gods handen
11. God verkondigt de rijkdommen van Zijn heerlijkheid
12. Gods plan met Zijn vaten (werktuigen)

1. Twee soorten kwaad?

Daar stond de vraag opeens of ik iets kon zeggen over het kwaad en hoe dat in het scheppingswerk van God, de Pottenbakker, tot uiting komt. Eerst leken mij dat twee losstaande onderwerpen toe, maar langzamerhand kwam me de samenhang steeds helderder voor ogen te staan.

Jesaja 45: 7 Ik maak het licht en Ik schep de duisternis; Ik maak vrede en Ik schep het kwaad; Ik, Yahweh, maakt dit alles.

God scheidt het kwaad, maar daarom hoef ik het nog niet leuk te vinden!

God scheidt het kwaad. "Ra". Er wordt heel wat gegoogeld met dit woord. Men weet dat het zowel voor catastrofes en ellendige rampen gebruikt wordt als dat het gebruikt wordt voor ethisch kwaad, moreel kwaad. Dus zegt men over deze uitspraak hier dat Jesaja hier dit keer spreekt over de catastrofes en rampen, die God inzet om bijvoorbeeld het volk Israël weer terug te brengen in haar aanbidding van de enig ware God, Yahweh. Daarin zou Hij dan het kwaad scheppen. Maar het moreel, ethische kwaad, daar staat in de gedachte van die theologen God ver buiten, dat kan Hij volgens hen dus zeker nooit geschapen hebben.

De theologie, ook onze christelijke, brengt dus een onderscheid aan tussen het ene "Ra" en het andere "Ra". Ze bouwen een hele lijst met Bijbelteksten op waar God "Ra" (het kwaad dus) gebruikt om Zijn aardse volk op te voeden. Wij voeden onze kinderen ook op. Als ze echt over een grens zijn gegaan, dan geven we ze bijvoorbeeld huisarrest. Dat is een kwaad, waar we dan gebruik van maken want geen één van onze kinderen gaat dan springend en juichend van blijdschap naar hun kamer omdat ze huisarrest hebben. Nee! Dat is kwaad in hun ervaring en dat was onze bedoeling ook want we zijn bezig hen op te voeden.

De theologie noemt dat kwaad dus eigenlijk een soort van goed en dus kan God dat gebruiken en wordt dat hier dan ook bedoeld. Maar ze hebben een onderscheid gemaakt hè? Een onderscheid tussen het ene "Ra" en het andere "Ra". Je hebt in die theologie dus nog een ander "Ra". Dat is het "Ra" van het ethische kwaad, het morele kwaad. Dat noemt de theologie heel iets anders. Daar zouden we volgens de theologie een heel groot onderscheid in moeten aanbrengen.

Nu de vraag: "Brengt de Schrift enig onderscheid aan tussen ethisch kwaad en opvoedkundig kwaad?". Nee, totaal niet! Er is gewoon sprake van één kwaad, namelijk "Ra", dat zowel ethisch als opvoedkundig kwaad vertegenwoordigt. En dat kwaad is wat God hier scheidt. Dat wij als mensen zo scherp goed en kwaad benoemen is niet te danken aan onze relatie met God, maar aan het eten van de vrucht van de boom van de kennis van goed en kwaad. Daar kregen wij onze ethische kennis van goed en kwaad.

Nou, stel dat Putin samen met zijn vriendje Trump dat hele Europa zo spuugzat is, "*Al die terroristenvriendjes!*", dat ze met elkaar overeenkomen om heel Europa met de grond gelijk te maken. Dat kan je wel een catastrofe noemen, een echte ellendige ramp. (Dat is dan wat de theologie nogal eens positief als iets van God inkleurt).

Maar zouden we dat dan ethisch en moreel een prima daad vinden? Kijk, dit is nou precies waar het dus om draait. In de geschiedenisboekjes kunnen we een dergelijke genocide van enkele eeuwen

terug best nog wel met droge ogen lezen, maar als wij daar middenin zitten en we zijn op wonderbaarlijke manier gespaard en we ondergaan die miljarden om ons heen, die het niet overleefd hebben, dan ondergaan we dat kwaad, dat God schiep en meeste kans kunnen we die wetenschap dan helemaal niet aan. Daarom pikt het gros van de uitleggers het ook niet om te geloven dat God het ethische en moreel kwaad scheidt. Dus wordt deze tekst doorgekrast.

“God schiep het kwaad niet!” Oftewel: “Jesaja 45: 7 is een leugen!” Daar komen ze dan mee.

Neer, er valt geen indeling te maken waarin het de ene keer duidelijk ethisch kwaad is en de andere keer duidelijk een ramp betreft. Nee, kwaad is in de Schrift alleen maar kwaad, of het nou een ramp in de wereld is of dat het een ramp in het denken van de mens is. Het is altijd “Ra”, oftewel kwaad. In de Schrift wordt er geen onderscheid aangebracht.

De mens voert kwaad uit en nou juist dat kwaad blijkt vast te liggen in het plan van God.

Handelingen 4: 26-28 De koningen van de aarde zijn opgestaan en de vorsten vergaderen bijeen tegen de Heer en tegen zijn Gezalfde. Ja waarlijk, zij hebben zich in deze stad vergaderd tegen uw heilige knecht Jezus, die U gezalfd hebt, Herodes en Pontius Pilatus, met de heidenen en het volk Israël, om te doen hetgeen uw hand en uw raad te voren bepaald heeft dat geschieden zou.

Goed en kwaad, licht en duisternis, alles valt binnen het plan van God, de Plaatsers.

Is dat ook de werkelijkheid voor ons als leden van het lichaam van Christus?

Efeze 1: 11 Het voornemen (plan) van Hem, die in alles werkt naar de raad van Zijn wil.

God scheidt het kwaad, maar ik vind het niks!

Enkele kleine voorbeeldjes uit mijn eigen leven:

Zo'n maand terug zat er een oogarts i.v.m. nastaar een kwartier lang met een laserstraal in mijn rechteroog te stralen. Hij liet me een heel discofeest meemaken. Echt helemaal niet leuk!

Twee weken geleden lag ik onder het mes om een pacemaker aan te sluiten aan mijn hart, waarna die onder mijn huid verstoppt werd. Ellende!

Eigenlijk kan ik helemaal niemand aan mijn lijf velen, maar de tandarts staat alweer te popelen.

Heb je opgemerkt dat ik allerlei kwaad (wat ik dus als kwaad ervaar) opnoem dat de staat van mijn welzijn alleen maar verbetert? Zo zit het eigenlijk altijd met het kwaad dat God scheidt.

2. Kwaad & vrede/Verzoeking & uitkomst

Jesaja 45: 7 Ik maak vrede en Ik schep het kwaad;

God is Degene, die de vrede bewerkt en die het kwaad geschapen heeft. Beide zaken, zowel de vrede (Shalom) als het kwaad (Ra), komen in dit hoofdstuk samen in die ene persoon, koning Kores, die enorm uithaalt naar de omliggende volkeren (kwaad) en die tevens een deel van Israël weer een veilige terugtocht naar Jeruzalem schenkt en meehelpt aan de bouw van de tempel (vrede). Zowel het ene als het andere ligt in Gods plan. Daarom is koning Kores dan ook in Jesaja 44: 28 de herder van Yahweh en in 45: 1 is hij de gezalfde van Yahweh. Nog eens even lezen:

*Jesaja 44: 28 Ik, die van Kores zeg: **Hij is Mijn herder**, hij zal Mijn hele verlangen uitvoeren en tegen Jeruzalem zeggen: “Zij zal gebouwd worden en de tempel: Zij zal gefundeerd worden”.*

*Jesaja 45: 1 Zo spreekt Yahweh met Kores, **Zijn gezalfde**, wiens rechterhand Ik vasthoud om de volkeren voor hem te laten neerbuigen.*

Dit gegeven, dat God het meest gruwelijke uitkiest om Zijn knecht te zijn in het kwaad, komt regelmatig terug in de Schrift. Dictators, zoals Koning Kores in dit hoofdstuk, maar ook koning Nebukadnezar, die Gods knecht genoemd wordt.

*Jeremia 25: 9 Ik zal zenden, en nemen alle geslachten van het noorden, spreekt Yahweh; tot Nebukadnezar, **de koning van Babel, Mijn knecht**; en zal ze brengen over dit land, en over de inwoners ervan, en over al deze volken rondom; en Ik zal ze verbannen, en zal ze stellen tot een ontzetting, en tot een aanfluiting, en tot woestheden van de aïoon.*

Pilatus, die van de Heer zelf te horen krijgt dat hij zijn macht van God ontvangen had, zet God ook alweer voor dit doel in.

Johannes 19: 11 Jezus antwoordde: Jij [Pilatus] zou geen macht tegen Mij hebben, indien het jou niet van boven gegeven was:

Een heel bijzondere dienstknecht van God is het heidense volk Assur.

Jesaja 10:5-6 Assur is de roede van Mijn toorn, in wiens hand de stok van Mijn gramschap is! Ik zal hem zenden tegen een huichelachtig volk, en hem bevel geven tegen het volk van Mijn toorn, zodat hij het berooft en de buit uitdeelt, en het vertreedt als slijk op de straat:

Het gaat zelfs zover dat Paulus de Romeinse overheid Gods dienstknecht noemt.

Romeinen 13: 4 Zij (de Romeinse overheid) is Gods dienaar, u ten goede.

Dus ook Hitler, Mussolini, Lenin, Paus Franciscus, Trump, Poetin, Christen Unie. Of ze nou bidden om de leiding van de Heer of niet, God stuurt hen aan en alles verloopt volgens Zijn plan.

En vanzelfsprekend is Israël zelf ook een werktuig in Gods hand. De vraag is alleen of wij, met ons ethisch oordeel het als “goed” zouden beoordelen dat dit volk als werktuig in Gods hand zoveel mensen gewoon puur ombrengt.

Jeremia 51:20 Jullie zijn een voorhamer voor Mij, en krijgswapens; door jullie heen ga Ik volkeren in stukken slaan, en door jullie heen zal Ik koninkrijken verderven.

Is dit nou goed of is dit nou kwaad? Ik zou het niet weten! Ik ben blij dat ik als eter van de boom van het leven hier geen keuze hoeft te maken.

God maakt vrede, maar daarbij scheidt God ook het kwaad. Een aanbidding van twee voor de prijs van één. Daar ga ik een voorbeeld van geven:

“We hebben wat meubels nodig en daarvoor gaan we naar de meubelmaker. Hij toont ons hoe hij in het verleden bij dergelijke verzoeken van klanten een tafel gemaakt heeft en daar ook nog stoelen bij ontworpen heeft. Hij laat ons de foto’s zien van enkele van zijn prachtige creaties, zoals fraaie kasten, wandpanelen en TV-meubels.

Wij zijn op zoek naar een geheel interieur voor onze woonkamer. De tafel zou echter de meest prominente plaats innemen, waardoor we in onze keuze ons ook eerst op de vormgeving van de tafel richten. Hij toont ons wat de mogelijkheden zijn en geeft diverse voorbeelden, waardoor wij ons van het aanbod een beeld kunnen vormen.

We zijn eruit. We zijn beiden helemaal weg van één heel bijzondere tafel. Ik moet echt in goed Nederlands zeggen dat we helemaal flabbergasted zijn van de kwaliteiten van deze schepper. Hij weet precies alle afmetingen en verhoudingen van onze woonkamer en verzekert ons dat hij samen met deze tafel ook corresponderende stoelen, en verdere meubels zal vervaardigen.”

Jesaja 45: 7 Ik maak vrede en Ik schep het kwaad;

Hoe verstaan we dat nou? Nou, zoals die tafel met die extra stoelen e.d. God scheidt het kwaad en dat blijkt ook meteen die vrede in te houden. Exact dat is het wat Paulus aan Corinthe schrijft:

1 Corinthe 10: 13 God zal met de verzoeking ook de uitkomst geven,

Onze meubelmaker zou met de tafel ook de bijpassende stoelen en de andere meubels leveren. Precies eender geeft de boven geciteerde tekst aan dat God met de verzoeking ook de uitkomst levert. Laat ik dat nou altijd anders hebben gelezen! Ik ging er altijd vanuit dat die verzoeking ons overviel en dat we dan tot God konden roepen en dan komt Hij voor ons met de uitkomst. God plaatst echter een totaalpakket in ons leven. Hij levert zowel de verzoeking als de uitkomst, keurig op elkaar afgemeten. Zorgen we dan niet zelf voor die verzoeking? Nou dat wordt nog minstens een pittige studie.

3. Verzoeken of Moeiten

1 Corinthe 10: 13 Jullie is geen verzoeking overkomen dan menselijke; en God is getrouw, die niet zal toelaten dat je boven vermogen verzocht wordt; maar met de verzoeking zal Hij ook de uitkomst geven,

Het onderwerp dat ik in deze serie studies bespreek is het kwaad. God maakt de vrede en God scheidt het kwaad. In de studie, zoals ik die nu op een aantal plaatsen gegeven heb, gebruikte ik dit gedeelte niet om nadruk te leggen op het exacte kenmerk van verzoeking, maar op het feit dat verzoeking één van de kwaden is. Hierdoor heb ik verzoeken en beproevingen geheel ten onrechte op één hoop gegooid. Dat is niet in overeenstemming met hoe de Schrift daarover spreekt.

Omdat het mij in mijn lijn van uitleg over het kwaad niet zo belangrijk leek om uit te weiden over de verschillen tussen verzoeking en beproeving omdat het om het onderwerp "kwaad" draaide, ben ik op die verschillen niet ingegaan. Dit kan verwarring geven en daarom ga ik er nu, als een soort zijweg, juist wel even uitvoerig op in.

Wat is volgens mij het verschil tussen verzoeking en beproeving?

De meest simpele uitleg van wat verzoeking is lijkt mij de verleiding tot zonde, zoals die van binnenuit de mens voortkomt, maar ook zoals die van buitenaf, oftewel vanuit andere mensen, op ons afkomt. Wat zijn dan die verleidingen tot zonde, die hier in 1 Corinthe 10 als zeer menselijke verzoeken opgetekend staan?

1. Lust tot het kwaad

1 Corinthe 10: 6 Opdat wij geen lust zouden hebben in het kwade, zoals zij er lust in hadden.

2. Afgodendienst

1 Corinthe 10: 7 Wordt geen afgodendienaars.

1 Corinthe 10: 14 Ren weg van de afgodendienst.

3. Hoerij

1 Corinthe 10: 8 Laten wij niet hoereren,

4. Christus verzoeken

1 Corinthe 10: 9 Laten we Christus niet verzoeken,

5. Binnensmonds mopperen

1 Corinthe 10: 10 Mopper niet zo binnensmonds,

Er valt natuurlijk veel uitgebreid te zeggen over deze vijf kenmerken van verzoeken. Lezen we het met de wettische bril op, dan ben ik er al haast zeker van dat binnensmonds mopperen in ons oordeel heel wat lager scoort dan bijvoorbeeld hoerij. Nee, ik ga hier niet zo uitgebreid op in. Dit kan op zich al aan het denken zetten.

De opsomming van deze vijf verleidingen tot zonde tekent overduidelijk dat zo'n verzoeking geen beproeving, oftewel een moeilijke omstandigheid, is. Laten we die twee (verzoeking/beproeving) maar eens tegenover elkaar plaatsen.

1 Corinthe 10: 13 Jullie is geen verzoeking overkomen dan menselijke; en God is getrouw, die niet zal toelaten dat je boven vermogen verzocht wordt; maar met de verzoeking zal Hij ook de uitkomst geven,

2 Corinthe 1: 8-9 Want wij willen jullie niet onkundig laten, broeders, van de verdrukking, die ons in Asia overkomen is: bovenmate en boven vermogen hebben wij een zware last te dragen gehad, zodat wij zelfs aan ons leven wanhoopten; ja, voor eigen besef achtten wij ons als ter dood verwezen, opdat wij niet op onszelf vertrouwen zouden stellen, maar op God, die de doden opwekt.

Wat de verzoeking betreft geeft God dus geen bovenmenselijke verzoeking. Hoe we het ook wenden of keren, dat lijkt me de strekking van 1 Corinthe 10. Wat de beproeving, of de verdrukking betreft, daar is nou juist wel degelijk sprake van beproeving, die ver boven het vermogen uitstijgt.

Zie je dat ik alweer eigenwijs geschreven heb dat God die verzoeking geeft? Laten we nog eens de tekst er letterlijk op nalezen.

1 Corinthe 10: 13 God zal niet toelaten dat je boven (menselijk) vermogen verzocht wordt; maar met de verzoeking zal Hij ook de uitkomst geven,

Met de verzoeking zal God ook de uitkomst geven. Dat staat er gewoon letterlijk. Ook al tekenen we aan dat het een menselijke verzoeking is, die God niet laat uitstijgen boven onze menselijke vermogens, dan nog komen we niet onder de letterlijke uitspraak van Paulus uit dat God zowel de verzoeking als de uitkomst geeft. We zullen de tekst geweld moeten aandoen om het iets anders te laten zeggen.

Het is duidelijk dat het hier over puur menselijke verzoeken gaat. Het gaat volgens mij niet zozeer om verleidingen van buitenaf, maar om verleidingen van binnenuit het hart. "Bovenmenselijke verzoeking" vind ik dan ook best wel een mooie vertaling. Kijk naar bovenstaande opsomming van vijf verzoeken. Dat lijken me een paar van die typisch menselijke verzoeken.

Gods kant is de zekerheid, die vast ligt in Zijn trouw/geloof, dat Hij ervoor zorgt dat die verzoeking nooit boven vermogen raakt. Logisch als we bedenken dat Zijn werk/geloof/trouw inhoudt dat met de zonde op het kruis definitief is afgerekend. Die zonde komt rekening houdend met een volbracht werk echt nooit boven vermogen. Tussen haakjes: Het is dus geen oproep om die verleidingen te bestrijden. We weten vanuit Romeinen 7 toch allang dat zo'n strijd een onbegonnen race is en dus nou juist wel ver boven ons vermogen ligt? Op zo'n aanpak wijst dit gedeelte dus ook totaal niet.

Dus verzoeking is Bijbels gezien niet boven vermogen terwijl de beproeving of last, die Paulus te dragen had bovenmate was. Het resultaat bij die bovenmate last was dat Paulus niet meer op zichzelf vertrouwde, maar op de God die doden opwekt. Het resultaat van die verzoeking, die nou juist niet boven vermogen is, dat is dat we zicht krijgen op het volbrachte werk, waar definitief is afgerekend met de macht van de zonde. Die noodzaak om dat te zien blijven we houden, vandaar dat beproevingen ook telkens maar weer veel te zwaar voor ons zijn, ver boven ons vermogen.

Nu toch maar weer terug naar ons uitgangspunt: God maakt vrede en God scheidt het kwaad. Jazeker, ik smeed die verzoeken en beproevingen op één hoop. Dat klopte niet want het is niet hetzelfde. Maar het is wel allebei kwaad, wat God gebruikt om ons bij Zijn liefde en genade en bij Zijn einddoel te brengen. Beiden zijn een essentieel onderdeel in Gods plan naar Zijn perfecte einddoel.

4. Van een uiterlijk naar een innerlijk getuigenis

In Gods plan heeft zowel de verzoeking als de uitkomst een plek. God gebruikt de vrede zowel als het kwaad, Hij gebruikt het licht zowel als de duisternis. Alles zet God in om Zijn perfect einddoel te bereiken. Er zijn daartoe dienstknechten van God tot vrede en er zijn daartoe dienstknechten van God ten kwade. We hebben die diverse voorbeelden reeds gezien. We zullen later ontdekken dat God als de grote Pottenbakker hen allen zo gepland heeft, ieder tot zijn eigen taak.

Mooi voorbeeld van de samenwerking van verzoeking en de uitkomst uit het leven van Jozef: *Genesis 50: 20 Jullie (broers van Jozef) hebben kwaad tegen mij (Jozef) gedacht (verzoeking); maar God heeft dat ten goede gedacht (de uitkomst); opdat Hij deed, zoals het vandaag de dag is, om een groot volk in het leven te behouden (Gods einddoel).*

Dat hele gedrag van die broers van Jozef, het gooien in de put, het verkopen aan de handelaren, de gevangenschap, enzovoort, was Gods handelen om een groot volk te redden. De verzoeking was dus gelijk de uitkomst. Maar het was niet God die verzocht (Jacobus 1: 13), dat waren de broers van Jozef. Zij waren de gebruikers/uitvoerders. Terugkijkend naar wat we inmiddels ontdekt hebben kunnen we nu zeggen dat zij in dat opzicht de dienstknechten van God waren. Zij werden zo als een werktuig, een vat, door God gebruikt. God heeft hierin met de verzoeking ook de uitkomst gegeven. Hij plaatst alles in ons leven en in de hele mensengeschiedenis tot Zijn perfecte doel.

Ik zal heel eerlijk zeggen dat als ik die Jozef was geweest, dan had ik hier niet rustig onder kunnen blijven. Daar zit ik onderin die put, waar mijn broers me ingegooid hebben en dan komt daar zo'n vrome snoeshaan, jazeker, weer zo'n Haan, en die schreeuwt naar beneden: *"Komt goed! Komt allemaal goed! God, die denkt dit allemaal ten goede hoor Hein!"* Man, ik zou uit mijn vel springen! Ik pik dit niet! Ik kan hier helemaal niet mee overweg!

Goed! Ik wil wel erkennen dat de Schrift leert dat God de Schepper is van het kwaad. Ik kan nog wel accepteren dat God samen met de ellende ook voor de uitkomst zorgt. Ik geef wel toe dat God in dit alles een plan ten goede heeft. Ik slik dit allemaal wel omdat dit heel duidelijk Gods handtekening in de Schrift is. Ik kom er niet onderuit. Gelukkig weet ik daarbij ook dat God liefde is en altijd in genade handelt. Maar ik kan er niet blij mee zijn. Ik erken het omdat de Schrift dit leert, maar het doet pijn.

God gebruikt mensen en situaties als een verzoeking, die gelijk ook de uitkomst is. Daarmee heeft Hij een prachtig einddoel voor ogen. Je kan hier dus rustig Osama Bin Laden of Hitler invullen. En natuurlijk ook je vriend, die het met je uitgemaakt heeft, de baas, die jou ontslagen heeft, de medegelovigen, die jou uitspugen omdat je andere gedachten hebt dan zij. God gebruikt het kwaad om tot Zijn perfect einddoel te komen. En laten we wel zijn: Dat vinden we totaal niet leuk! Integendeel, we kunnen daar razend over worden.

Wij kijken naar het wereldtoneel en gaan bijna van ons stokje. Maar God ziet de uitkomst van Zijn heerlijk plan. Hij staat in de operatiekamer van ons wereldtoneel. Zijn doel in het leven van de mensheid is: opdat God alles in allen zal zijn (1 Corinthe 15: 21). Krijgen we daar enigszins oog voor, dan komt de erkenning: *"Wat een grandioze God van genade!"*

We gaan nu naar een figuur, die helemaal verschrikkelijk duffe ellende over zich heen kreeg: Job.

Job 2: 10 Zouden we het goede van God aannemen en het kwaad niet? Job zondigde met zijn lippen niet. God heeft gegeven. God heeft genomen. De naam Yahweh zei geloofd!

Dat was het getuigenis van Job in het allereerste begin van die geschiedenis. Later getuigt hij dat hij God eerst kende van horen zeggen. Dat is deze periode. Job had gehoord dit en gehoord dat. Door goed te luisteren had hij zich een begrip kunnen vormen van wie God was en Hij geloofde in de God, die liefde is, de God, die altijd in genade werkt. Dat leverde dit getuigenis op.

Job beseftte dus dat God het goede schonk, maar ook het kwaad. Nu onderging hijzelf dat kwaad aan den lijve en hij kon niet anders zeggen dan dat hij het goede van God heeft aangenomen en nu dus ook het kwaad. *“God heeft gegeven. God heeft genomen. De naam Yahweh zei geloofd!”*

Ik heb Job 1, 2 & 3 horen uitleggen met de krachtige uitspraak dat God alleen het goede schenkt. Job zou volgens die gedachte hebben moeten leren dat het kwaad uit een andere bron voortkomt. Maar wat zegt de Schrift zelf? *“Zouden we het goede van God aannemen en het kwaad niet? Job zondigde met zijn lippen niet.”* Er zat dus geen enkele misser in deze woorden. Het was helemaal correct wat Job hier zei. Hoe ik dat zo zeker weet? Nou, Job zondigde met deze uitspraak totaal niet. Dat is het getuigenis dat God zelf van hem geeft. Dat zal dus wel waar zijn!

Ik heb dit boek horen uitleggen alsof Job in eerste instantie een ongelovige was, die zichzelf wel erg rechtvaardig vond, maar door God recht gezet moest worden. Nee, God zelf is het die van hem getuigt dat hij een rechtvaardige is.

Job 1: 8 Yahweh zei tegen satan: Heb je ook acht geslagen op Mijn knecht Job? Niemand is op de aarde gelijk hij, een volmaakt en rechtvaardig man, godvrezende en wijkende van het kwaad.

Mensen, dit is Gods getuigenis! Laten we er maar vanuit gaan dat God het goed ziet (zoals altijd). We weten trouwens toch wel waardoor iemand gerechtvaardigd wordt? Dat kan alleen door het geschonken geloof. Job kwam hier met dit getuigenis dat hij het goede van God aanneemt, maar ook het kwade. Overduidelijk wordt er dan gesteld dat hij hierin niet zondigde. Dit getuigenis deugde dus aan alle kanten.

Er zit echter wel een klein *“maar-tje”* aan. Job zondigde niet *“met zijn lippen”*. Een uiterlijke belijdenis. Ik kan je zeggen dat wat ik gehoord heb in de Schrift, ik ook niet anders kan zeggen dan dat God de vrede maakt en het kwaad scheidt. Dus, God is de Schepper van het kwaad, maar dat hoeft ik nog niet leuk te vinden! Proef je, dat is een uiterlijke belijdenis. Met die belijdenis zondig ik met mijn lippen (de buitenkant) niet.

Er komt een tijd dat elke tong (daar heb je de binnenkant) elke tong zal belijden dat Jezus Christus Heer is. In het begin van het boek Job is er een rechtvaardige en dat is die Job met die uiterlijke belijdenis van zijn lippen. Maar God werkt toe naar een innerlijke belijdenis, zoals elke tong in de toekomst Christus Jezus als Heer met de tong (innerlijk) zal belijden. Komt job zover?

Job 42: 5 Ik had van U met de oren gehoord,

Ik (en ik denk jij ook) heb ook met de oren van God gehoord.

Romeinen 10:17 Het geloof is uit het gehoor, en het gehoor door het Woord van God,

Job 42: 5 Nu heeft mijn oog U gezien.

Daar komen we uit dankzij Gods opvoedende werk, ook als Hij het kwaad in ons leven schenkt. God is aan het werk in het leven van Job en ook in mijn en jouw leven.

5. God is licht en wij? Wij zijn licht in de Heer!

Job had een heel sterk getuigenis:

Job 2: 10 Zouden we het goede van God aannemen en het kwaad niet? Job zondigde met zijn lippen niet. God heeft gegeven. God heeft genomen. De naam Yahweh zei geloofd!

Job was een rechtvaardige, maar wel één met een uiterlijke belijdenis (waarin hij veel van mij en jou weg heeft). Hij kwam echter tot een innerlijk kennen van God. Daar komt hij uiteindelijk uit dankzij Gods opvoedende werk, ook daar waar God het kwaad in zijn leven schonk. God is aan het werk in het leven van Job en ook in mijn en jouw leven.

In een studie gaf ik dit zo door en toen kreeg ik de vraag "Hoe kon Job dit zo makkelijk zeggen? Ik zou razend boos op God zijn!" Eigenlijk ben ik er ook van overtuigd dat Job net zo razend boos was. Kijk eens wat er uit zijn mond komt als hij hierna dan eindelijk weer zijn mond open doet:

Job 2: 1-4 Daarna deed Job zijn mond open en vervloekte zijn geboortedag. Job zei: De dag dat ik geboren werd ben ik liever kwijt, en toen men die nacht zei: Het is een jongetje!. Die dag mag van mij duister blijven.

Je kan rustig zeggen dat Job hier tegen God aan het razen en het tieren was.

Volgens heleboel gelovigen kan je dat als gelovige echt niet maken: Boos zijn op God. Dat zou niet gepast zijn. Job was het gewoon. Logisch, hij had namelijk een relatie met God. Zonder die echte relatie zou je niet boos kunnen zijn. Hoe kan je boos zijn op iets dat er niet is? Maar Pappa God is er wel degelijk! Het geweldige is dat God je lief blijft hebben zoals een pappa zijn zoontje, dat op zijn schoot boos op zijn borstkas zit te trommelen. Pappa laat het gebeuren tot het zoontje tegen die borstkas aan in slaap valt. Bekijk het boek Habakuk eens. Dat boek begint met een razend woedende Habakuk. God beloont die woede en stelt Habakuk op een hoogte om uitzicht te krijgen op Gods eigen plannen.

Ik erken dat God zowel vrede maakt als kwaad schept en ik knarsetand en ben er eigenlijk een beetje giftig over. Job zondigde niet. Het was echter een uiterlijk erkennen. Het was niet een met de tong belijden, maar een niet zondigen met de lippen. Maar God komt tot Zijn doel met Job, met mij, met jou en met iedereen. Prijst God!

Job 2: 10 Zouden we het goede van God aannemen en het kwaad niet? Job zondigde met zijn lippen niet. God heeft gegeven. God heeft genomen. De naam Yahweh zei geloofd!

God zelf werkt een diepere kennis van wie Hijzelf is in ons hart. Dat deed Hij hier ook bij Job. Is op dat moment het getuigenis over de oorsprong van het kwaad dan ook veranderd?

Job 42: 11 Al zijn broers en zussen, en iedereen, die hem daarvoor ook al kende, kwamen naar hem toe en aten met hem in zijn huis, en zij keerden zich naar hem toe en troostten hem over al het kwaad, dat Yahweh over hem had laten komen,

Al het kwaad in het leven van Job, en dat was een zootje bagger, had die afzender. Dat is een slagveld dat naar een beter leven toewerkt! Denk bijvoorbeeld eens aan operaties, die jezelf hebt meegemaakt: Een slagveld naar een beter leven.

Jesaja 45: 7 Ik maak vrede en Ik schep het kwaad; Ik, Yahweh, maak dit alles.

God, Yahweh, tekent zichzelf hier nadrukkelijk als de bron van echt alles, mochten we dat nog niet geloven.

Jesaja 44:24 Dit zegt Yahweh, jouw Redder, en Die jou vanaf de buik geformeerd heeft: Ik ben Yahweh, Die alles doet, Die de hemel uitbreidt, Ik alleen, en Die de aarde uitspant door Mijzelf;

God maakt dit alles. God doet alles. Ja, ik mag met mijn lippen belijden: *“God scheidt het kwaad”*. Maar nog steeds mompel ik erachteraan: *Maar ik hoef het niet leuk te vinden*”. Maar God is juist voortdurend met ons bezig, maar ook met de hele mensheid, dat we Hem steeds beter leren kennen.

Ik had nog wat overgeslagen:

Jesaja 45: 7 Ik maak het licht. Ik schep de duisternis;

God schept/maakt het totaalpakket, ook al wensen wij eigenlijk alleen maar het licht. Ik zal je eerlijk zeggen: Ik haat de duisternis. Ik vind er niks leuks aan. En al helemaal als ik na ga denken over het duister zoals het mijn leven binnenkomt. Ik kan die duisternis nog redelijk goed pikken als ik over Job lees. Dat is afstandelijk. Dan hoeft het mij nog niet te raken. Maar God schept ook duisternis in mijn persoonlijk leven. Dat is *“AU!”*.

Wanneer maakte God het licht en schiep Hij de duisternis?

Genesis 1:3-5 God sprak: Er komt licht. En er kwam licht. God zag, dat het licht goed was. God scheidde het licht van de duisternis, en noemde het licht dag, en de duisternis nacht. Toen werd het avond en morgen de eerste dag.

Psalmen 104:20 U maakt duisternis en het wordt nacht;

God schiep de duisternis. Dat wordt nogal eens ontkend! Ken je die YouTube-video's, waarin verwoede pogingen worden gedaan om de schepping door God van de duisternis te ontcrachten? Dat doen die vloggers overduidelijk omdat ze de eer van God op het oog hebben. Ze willen Zijn eer redden en dan is de Bijbel naspreken, en dus God als Schepper van de duisternis zien, in hun ogen tot oneer van God. Ze leveren daarom ook het bewijs dat duisternis slechts het ontbreken van het licht is. Duisternis zou dus niks zijn en dus zeker niet iets dat geschapen is door God.

“God schiep de duisternis!”. Ik krijg het niet voor elkaar om aan deze duidelijke uitspraak in Jesaja te ontkomen. God schiep het, maar er komt ook een tijd dat het er niet meer zal zijn.

Openbaring 22: 5 Er zal geen nacht meer zijn en geen lamp en geen licht van de zon is er nodig, want de Heer God zal over hen lichten en zij zullen heersen tot in de eionen van de eionen.

In die profetische toekomst zal dus de duisternis voorbij zijn. Dat geeft dus aan dat die duisternis een doel dient binnen de schepping zoals wij die nu kennen. Als dat doel verwezenlijkt is, dan is die duisternis dus blijkbaar ook niet meer nodig. Dus zitten we met de vraag: *Waarom die duisternis?*

In ons bestaan werkt God die duisternis om ons op die plek van dat einddoel te brengen, waar het duister heeft afgedaan. Ook in God zelf is totaal geen duisternis.

1 Johannes 1: 5 God is licht en in Hem is in het geheel geen duisternis.

Ja, en als God straks alles en in allen zal zijn, dan is alles licht.

En nu?:

Efeziërs 5:8 Jullie waren destijds duisternis, maar nu zijn jullie licht in de Heer;

Ja, God is licht en in Hem is in het geheel geen duisternis. Wij waren vroeger duisternis, maar nu zijn we licht in de Heer. Waar dus de hele schepping op wacht, het moment dat er geen lamp en geen licht van de zon meer nodig is, wij zijn nu reeds in dat geweldige moment verplaatst, door onze positie in onze Heer Christus Jezus. Prijst God! Geniet daarvan, oftewel wandelt als kinderen van het licht.

6. God geeft de verzoeking

Met deze zesde studie over dit onderwerp zitten we in het midden. Je zou kunnen zeggen dat we tussen vers 7 en vers 9 inzitten. We zitten momenteel dus ergens tussen Gods vrede maken & Zijn kwaad scheppen aan de ene kant en aan de andere kant God, die zichzelf presenteert als de Pottenbakker om het klei tot een bruikbaar vat of kruik te vormen.

Ik pretendeer absoluut niet het finale antwoord op de pijn, de moeite, de ellende en de strijd in deze wereld te hebben. Ik heb echt niet alles even sterk door en zeker emotioneel ben ik nog helemaal niet klaar met het idee dat vanuit de Schrift op me af komt over de God, die alles doet, alles scheidt, alles in Zijn hand heeft en alles tot het absoluut perfecte einddoel zal leiden. Juist omdat ik me zo ontzettend onzeker voel over dit onderwerp is dit misschien wel het lastigste onderwerp dat ik ooit ben gaan onderzoeken en nu heel voorzichtig voor de aandacht probeer te brengen. Begrijp me goed: Gods Woord is helder en duidelijk, maar ik ben dat zeker lang niet altijd.

Er is één ding, waar ik wel heel blij mee ben. God is liefde en dat werkt in alles wat Hij doet, of dat nou goed of kwaad is, door. God zal altijd in ons leven als gelovigen, maar ook in het leven van de tot nu toe ongelovigen en in het hele bestaan van de kosmos, schepping of wereld actief Zijn overvloeiende rijkdommen van genade laten werken.

God grijpt in binnen mijn leven, binnen jouw leven, binnen ons gezamenlijk leven, binnen de schepping, ja binnen de totale kosmos. Hij gebruikt bij dat ingrijpen van Hem alles wat Hij geschapen en geschonken heeft, dus zowel goed als kwaad. Dat ingrijpen van Hem functioneert als de chirurg, die de redding van het leven van de patiënt op het oog heeft. Hij hakt er in (daar hebben we het kwade), vernietigt (daar hebben we nog eens het kwade), herstelt (daar heb je het goede) en heelt (nog eens een keer het goede), waardoor Hij redt. Alles, zowel goed als kwaad, heeft een plek in Zijn reddend werk.

Met dit voorgaande in gedachte ben ik echt wel blij dat God niet alleen het goede hanteert maar ook het kwaad om tot dat perfecte einddoel te komen. Nee, ik kan eigenlijk niks met de gedachte dat God alleen maar het goede zou hanteren. Dan zou het kwaad dus niet in handen zijn van een gediplomeerd chirurg (om het zo overdrachtelijk voor te stellen), maar van een dolgedraaide massamoordenaar. Welke hoop zou er dan nog voor de mensheid overblijven?

De voorgaande vijf studies hebben reacties opgeleverd. Op één reactie wil ik nog nader ingaan. Men ervaarde met name de uitspraken in 1 Corinthe 10: 13 en Jacobus 1: 13 als enorm botsend. Aan de ene kant Paulus duidelijke uitspraak dat God de verzoeking geeft met dan aan de andere kant Jacobus duidelijk uitspraak dat God niet verzoekt. Die uitspraken klappen in het gehoor van velen op elkaar als een frontale autocrash. Maar klopt dat ook? Is dat inderdaad zo strijdend met elkaar als dat we het eigenlijk zo vluchtig lezend ook ervaren?

Daar komen de teksten:

1 Corinthe 10: 13 Met de verzoeking zal Hij ook de uitkomst geven,
Letterlijk dus: God geeft de verzoeking!

Jacobus 1: 13 Laat niemand, als hij verzocht wordt, zeggen: Ik word door God verzocht. Want God kan niet verzocht worden door het kwade en Hijzelf verzoekt niemand.

Letterlijk dus: God verzoekt niet!

Besef bij deze beide Bijbelteksten even dat dit de door God geïnspireerde Schrift is! We kunnen aan geen van beide eigenmachtig sleutelen of zelfs eentje ervan doorstrepen.

Zijn deze twee uitspraken nou inderdaad strijdend met elkaar? Eerlijk gezegd zie ik hier helemaal geen tegenstelling. God geeft iets, maar werkt daar niet mee. Beide teksten bij elkaar geven dit ook weer. Is hier een Bijbels voorbeeld van te geven? Dat denk ik wel.

Vader God heeft door het Woord alles geschapen, zelfs het kwaad. Vroeger was ik ervan overtuigd dat het kwaad nooit van God kon komen, dus verwees ik het reeds aanwezig zijn van de boom van de kennis van goed en kwaad door naar de verantwoording van satan. Ik had daar een ontsnappingsclausule voor in de (volgens mij nu onbijbelse) leer van een pre-adamitische geschiedenis (je weet wel. De uitdrukking "*werd woest en ledig*" i.p.v. "*was woest en ledig*".) Daarmee kon ik alle kwade zaken in de wereld op het bordje van satan schuiven. Die leer is in mijn beleving door de mand gevallen.

God schiep het kwaad. God schiep dus ook die boom van de kennis van goed en kwaad. God schiep dus ook de verleiding/verzoeking. Die verleiding werkte prima. Dat bleek wel omdat die boom begerlijk was.

Genesis 3:6 De vrouw zag, dat die boom goed was tot spijs, en dat hij een lust was voor de ogen, ja, een boom, die begerlijk was om verstandig te maken; en zij nam van zijn vrucht en at; en zij gaf ook haar man met haar, en hij at.

De boom was goed tot spijs. De boom was een lust voor het oog. De boom was begerlijk om verstandig te worden. De verzoeking is hier dus in ruime mate aanwezig omdat God die in de schepping gegeven heeft. Maar God verzoekt haar niet, God verleidt haar niet. Dat is nou precies wat Paulus en Jacobus samen uitspreken als je het letterlijk neemt.

God geeft de verzoeking!

God verzoekt niet!

God gaf de verzoeking in de vorm van de boom in de hof.

God verzocht de vrouw in de hof niet.

Eigenlijk is het zo simpel wat er staat. God geeft de verzoeking, maar verzoekt niet. Vind je het ook niet eigenaardig dat wij zo'n moeite hebben om dit te plaatsen in ons denken? Dat werkt nou de verzoeking van de theologie uit. We hebben al zo vastomlijnd de leer dat God nooit en te nimmer enige kwaad geeft. Zodra er dan ook maar een minuscuul fragment van zo'n gedachte bij ons binnendringt, dan gaan gelijk alle religieuze alarmbellen van ons dogmatisch denken af.

Het probleem zit er nou eenmaal telkens in dat wij datgene wat mensen doen en ook wat satan doet niet plotseling in een ander daglicht kunnen zien. Als mensen of geestelijke machten iets slechts doen met iets slechts wat God gegeven heeft, dan past het vaak niet in ons menselijke brein om daar dan toch daadwerkelijk God achter te zien. Dan schieten we in de "*Verdediging van God*" stand. Kijk maar eens naar het voor ons mensen volgende probleem:

1 Kronieken 21:1 De satan stond op tegen Israël, en hij porde David aan, dat hij Israël telde.

"Wat een slechterik, die satan met zijn verleiding. Wat een stomming, die David, dat hij erin stonk!"

Zo neigen we vaak te denken, nietwaar? Lekker, meteen ons oordeel.

Dan dezelfde geschiedenis vanuit een andere invalshoek bekeken:

2 Samuël 24:1 De toorn van Yahweh ontstak tegen Israël, en Hij (Yahweh dus) spoorde David aan tegen hen, zeggende: Ga heen, tel Israël en Juda.

Voel je de spagaat al aankomen? Dat zitten in die split, daar kom ik nooit meer van overeind. We konden zo lekker kankeren op die verleider genaamd satan, maar dat lijkt ons nu uit handen geslagen. God zit zelf blijkbaar achter die verzoeking.

Bij satan wordt geen reden opgesomd. Hij verleidde gewoon. Dat was zijn taak. Bij God zien we wel de reden waarom. God is weer opvoedend bezig met Zijn aardse volk Israël, wat blijkt uit het vermelden van Zijn toorn. Hij is aan het richten, oftewel aan het recht zetten. Daarvoor gebruikt Hij een knecht, die toevallig satan heet. Satan is blijkbaar een soort bruikbaar vat als het om verleiding draait. Het wordt daarom tijd om over bruikbare vaten te gaan nadenken, oftewel over dienstknechten van de Heer.

Bruikbare vaten, oftewel de boodschap van de Pottenbakker en de klei. We hebben in de voorgaande studies al heel wat vaten en kruiken voor God om in Zijn dienst te gebruiken langs zien komen. Vaak werden ze knechten van God genoemd. Belangrijk wordt dus het feit dat het bij vaten en kruiken om werktuigen in de hand van de Meester draait, werktuigen ten goede, maar ook werktuigen ten kwade. Kwaad en goed, maar alles met het uiteindelijk perfecte einddoel voor ogen. God werkt namelijk alles in Zijn overvloeiende genade en vanuit Zijn onvoorwaardelijke liefde.

7. Klei in de hand van de Pottenbakker

In de vorige studie zagen we vanuit vers 7 dat God het licht en het duister, de vrede en het kwaad laat samenwerken tot in het perfecte einddoel. Zoals Romeinen 8: 28 het zegt dat alles samenwerkt tot in het goede. Daar gebruikt God speciale personen en soms hele volkeren voor. Zo heeft God het over vaten van Zijn toorn en vaten van Zijn gramschap. Dat waren geen personen over wie die toorn en die gramschap uitgestort werden, maar personen die gebruikt werden als uitvoerders van Zijn toorn en van Zijn gramschap om tot Zijn perfecte doel te komen.

Dit lijkt vanzelfsprekend omdat we nog alleen maar dergelijke voorbeelden vanuit de Schrift bekeken hebben, maar nu we naar het onderwerp van vers 9 met de Pottenbakker & Zijn vaten gaan komen we op het terrein van die vaten zelf en dan blijkt dat de uitleg van die vaten binnen het grootste deel onder de christelijke leraars een behoorlijke warboel is geworden.

Jesaja 45: 9 Wee hem, die met zijn Schepper twist; zoals aardewerk met eigen werk van klei strijdt? Zegt het klei dan tegen zijn Pottenbakker: Wat doe je nou? en zegt jouw werk: Hij heeft geen handen? Zo! Dat is nogal wat! Het klei dat tegen zijn Pottenbakker zegt: "Ja zeg hé, wat maak je me nou? Heb je geen handen? Weet je niks beters te presteren?" "Zoals aardewerk met eigen werk van klei strijdt?"
Dus, alsof je op gelijk niveau bezig bent. Tja!

Als ik ergens spreek, dan heb ik het negen van de tien keer over hoe genade werkt in ons persoonlijk leven. Een stokpaard kan je dat rustig noemen. Stokpaardje is veel te eufemistisch. Ik heb daardoor nogal vaak de reactie gekregen: "Ja, maar God heeft ons toch zeker niet tot marionetten gemaakt?" Dan zeg ik altijd: "Nee, inderdaad. We zijn geen marionetten. We zijn klei in de hand van de Pottenbakker." Dat weerspreekt niemand, maar je ziet ze denken: "Is dat nou een verbetering?"

We gedragen ons nou eenmaal graag alsof we mensen zijn, die zelfs in onze keuzes en beslissingen naar God toe helemaal vrij zijn. Wij zouden dus, volgens die lijn van denken, een volkomen vrije wil hebben. Ik denk dat degenen, die zich in de leefwereld van die klei en de Pottenbakker bevinden alleen de Pottenbakker als degene kunnen aanwijzen die een echte vrije wil heeft. Die klei heeft maar gewoon af te wachten hoe het gevormd gaat worden en wat het allemaal zal ondergaan.

Wat het allemaal zal ondergaan? Daar hebben we twee verzen terug in al onze vorige studies diepgaand over nagedacht. Zowel het goede als het kwade ondergaat die klei. Alles gewoon zoals de Pottenbakker het vormt.

Waar begon Gods werk als de Pottenbakker met de mens als Zijn aardewerk?
Genesis 2:7 Yahweh God formeerde de mens uit het stof van de aarde,

God is de pottenbakker en wij zijn de klei. Hier, bij de schepping, begon het. Dan zou ik daarbij denken:

"Nou dat is dus klaar. Dat is nou het werk van de Pottenbakker. De mens is als klei door de Pottenbakker gevormd tot een aarden vat en daarmee Schluss!"

Nee, er zit veel meer aan vast.

We gaan eens kijken in de werkplaats van een pottenbakker. Voordat hij ook maar één potje kan maken, moet hij eerst de klei voorbereiden. Met veel kracht wordt de klei gekneet en dat voor lange tijd, totdat de klei soepel is en zich voegt naar zijn wil. Dan kan de pottenbakker maken wat hem voor ogen staat, (nou, daar krijgen we het hoor!) vaten tot eer en vaten tot oneer (net zoals die vaten van Gods gramschap en die vaten van Gods toorn. Het gaat dus niet over wat die vaten zal overkomen, maar hoe ze gebruikt worden). Of het nou een vat tot eer of tot oneer is, ik heb nog nooit een potje horen protesteren.

“Ja, nou fantasieer je er zelf van alles en nog wat bij, Hein!”

Ik kan me levendig indenken dat je me voor zo’n fantast verslijt. Met al mijn verhaaltjes zus en mijn verhaaltjes zo heb ik het daar ook wel naar gemaakt. Maar laat ik dit keer dan maar afsluiten met de Bijbeltekst, die we in de volgende studie gaan doornemen.

*Jeremia 18: 2-9 Sta op en daal af naar het huis van de pottenbakker, daar verkondig ik je mijn woorden. Ik daalde dus af naar het huis van de pottenbakker, en kijk nou toch eens, hij is net aan het werk op de schijven; en het vat, dat hij van de klei aan het maken was, werd een puinhoop onder Zijn handen; toen maakte hij daar weer een heel ander vat van, precies zoals hij het wenste. Toen zei Yahweh tegen mij: Ik kan net zo met jullie doen als deze pottenbakker, o huis van Israël! Dit zegt Yahweh! Kijk maar, zoals klei in de hand van de pottenbakker, zo zijn jullie in Mijn hand, o huis van Israël. Snel spreek ik tot een volk of koninkrijk, dat ik het uitroeien, verbreken en verderven zal; maar zodra dit volk, over wie ik dit uitgesproken had, zich bekeert van **zijn kwaad**, dan heb ik ook berouw over **het kwaad**, dat ik hen dacht aan te doen. En snel spreek ik dan tot dat volk of koninkrijk, dat ik het bouwen en planten zal;*

8. De Pottenbakker vernietigt en vormt iets totaal nieuws

Jesaja 45: 9 Wee hem, die met zijn Schepper twist; zoals aardewerk met eigen werk van klei strijdt? Zegt het klei dan tegen zijn Pottenbakker: Wat doe je nou? en zegt jouw werk: Hij heeft geen handen?

We gaan dit keer maar eens kijken hoe het er aan toegaat in dat huis van de Pottenbakker.

*Jeremia 18: 2-9 Sta op en daal af naar het huis van de pottenbakker, daar verkondig ik je mijn woorden. Ik daalde dus af naar het huis van de pottenbakker, en kijk nou toch eens, hij is net aan het werk op de schijven; en het vat, dat hij van de klei aan het maken was, is een puinhoop onder Zijn handen; toen maakte hij daar weer een heel ander vat van, precies zoals hij het wenste. Toen zei Yahweh tegen mij: Ik kan net zo met jullie doen als deze pottenbakker, o huis van Israël! Dit zegt Yahweh! Kijk maar, zoals klei in de hand van de pottenbakker, zo zijn jullie in Mijn hand, o huis van Israël. Snel spreek ik tot een volk of koninkrijk, dat ik het uitroeien, verbreken en verderven zal; maar zodra dit volk, over wie ik dit uitgesproken had, zich bekeert van **zijn kwaad**, dan heb ik ook berouw over **het kwaad**, dat ik hen dacht aan te doen. En snel spreek ik dan tot dat volk of koninkrijk, dat ik het bouwen en planten zal;*

Ik ben niet van plan om diepgaand op allerlei typologische lessen in te gaan, maar ik vind het toch wel prachtig dat dit alles start met de woorden “*Sta op!*”. Een beginnetje van inzicht ontvangen we in Gods opstandingskracht. Dat krijgen we echt niet van onszelf. “*Sta op!*”.

Hier gaat het dus over alles van, maar ook rondom het huis van Israël en de weg, die God met hen gaat. Dat wordt getekend in het werk van de Pottenbakker met al dat klei.

Alles wat we hier zien gebeuren vindt plaats in het huis van de Pottenbakker, zegt vers 3. Daar wordt niet zozeer het woonhuis van de Pottenbakker mee bedoeld, als wel de werkplaats. Die werkplaats wordt hier keurig een plek gegeven, maar wij zien dit allemaal plaatsvinden overal waar Zijn aardse volk over de hele wereld is uitgezwermd.

Welke plek krijgt die werkplaats van de Pottenbakker hier in dit gedeelte? Dat moet ergens in het dal zijn. In elk geval beneden want Jeremia krijgt in vers 2 van Yahweh de opdracht om er naartoe af te dalen. Dat doet hij dan ook in vers 3.

*Jeremia 18: 2, 3 Sta op en **daal af** naar het huis van de pottenbakker, daar verkondig ik je mijn woorden. **Ik daalde dus af**....*

Dit soort duidelijke plaatsbepalingen hebben in de Schrift altijd een betekenis. Men daalde bijvoorbeeld af naar Egypte en men ging op naar Jeruzalem. Willen we meer inzicht in Gods plannen? In onze zwakheid werkt God Zijn opstandingskracht: “*Sta op!*”. Dan neemt Hij ons mee het dal in, de diepte in.

We vinden het niet leuk om in het dal van ons leven te zitten (Overlijden van je dierbaren, ontslag, ernstige ziekte, oorlog, misbruik, enz.). We zitten niet graag in dat dal. Maar God tekent hier in deze verzen nou juist dat dal als de plek waar Hij als de grote Pottenbakker aan het werk is en waar wij inzicht in dat werk kunnen krijgen.

Welke les geeft de Pottenbakker dan?

In vers 4 komen we een volkomen mislukt aardse vat tegen.

*Jeremia 18: 4 Het vat, dat hij van de klei aan het maken was, is **een puinhoop** onder Zijn handen;* Heel letterlijk weergegeven stuiten we hier op een geruïneerd vat. Je kan het ook een verdorven, vernietigd of een verwoest vat noemen. Ik moet zeggen dat ik niet gelijk door had waar dit verdorven vat, deze puinhoop, nou eigenlijk voor stond. Maar dat is simpel terug te vinden als we het woord, dat hier met puinhoop is weergegeven, verder opzoeken in de Schrift.

De hele mensheid, met uitzondering van het gezin van Noach, was in die zin destijds ook een puinhoop, geruïneerd, oftewel verdorven door de vermenging met de geestelijke machten (een verdorven vat). De mensheid liep destijds kans uit te sterven door deze hybride tussenvorm. Waar antwoordde God mee? Met verderf van die puinhoop. God redde de mensheid in Noach en zijn gezin (een nieuw bruikbaar vat).

Zo komen we bij Sodom & Gomorra opnieuw precies datzelfde verderf van de mensheid tegen. Begrijp goed: Zo'n hybride soort tussen mens & geestelijk wezen betekende het einde (uitsterven) van de mensheid (een volkomen verdorven vat). God redde opnieuw de mensheid in Lot en zijn gezin (een nieuw bruikbaar vat) door die hybride soort te verderven.

Ook Gods aardse volk Israël was regelmatig een verdorven vat, zo'n puinhoop.

*Deuteronomium 9:12 Het volk, dat jij (Mozes) uit Egypte gevoerd hebt, heeft het **verdorven**; zij zijn behoorlijk snel afgeweken van de weg, die Ik (God) hun geboden had, zij hebben zich een gegoten beeld gemaakt.*

Hier in Jeremia ging het ook over dit aardse volk Israël. Zij ging andere goden achterna en God antwoordde met wat ze daardoor feitelijk al was, namelijk het verderf (een verdorven vat). Had God Zijn volk opgegeven? Nee, ze bleven in de hand van de Pottenbakker.

*Psalmen 78:38 God was barmhartig, vergaf de misdaad en **vernietigde** hen niet. Heel vaak zette Hij Zijn boosheid in de achteruit, en wakkerde die hele woede van Hem niet aan;*

*Jeremia 18: 7-8 Snel spreek Ik tot een volk of koninkrijk, dat Ik het uitroeien, verbreken en verderven zal; maar zodra dit volk, over wie Ik dit uitgesproken had, zich bekeert van **zijn kwaad**, dan heb Ik ook berouw over **het kwaad**, dat Ik hen dacht aan te doen.*

Terwijl dit volk feitelijk een verwoest vat was vormde God het tot een bruikbaar vat.

Wat zien we dus in die werkplaats van de Pottenbakker?

Jeremia 18: 4 Toen maakte hij daar weer een heel ander vat van, precies zoals hij het wenste.

God maakt iets compleet nieuws! Herken je het? In onze eigen puinhoop heeft God ook dat compleet nieuwe bewerkt. Jij en ik, we zijn bruikbare vaten in de hand van de Pottenbakker.

9. God scheidt iets nieuws!

*Jeremia 18: 4 Het vat, dat hij van de klei aan het maken was, is **een puinhoop** onder Zijn handen;*
We hebben reeds over die puinhoop, die ruïne, nagedacht. Zelfs heel even gaf ik aan dat we hierbij ook aan onszelf kunnen denken. Wat was ons leven een puinhoop! Maar kijk nou eens wat er precies staat!

*Jeremia 18: 4 **Een puinhoop** onder Zijn handen;*

Ons leven kan nog zo in het honderd gelopen zijn, we zijn nooit buiten Zijn handen! Ik zie me nog met mijn verlangen naar vrede en liefde mee marcheren in die protestmarsen tegen de oorlog in Vietnam. Wat een Peace, wat een vrede, streefde ik na. Ik constateerde in mijn eigen hart pure haat tegen de in mijn ogen veroorzakers van al die ellende en ik kon daar niet mee overweg. Ik was een puinhoop! Mijn leven was een ruïne! Wat ik absoluut niet wenste speelde gigantisch op in mijn hele beleving. Ik had er geen antwoord op. Maar ook toen was ik in Gods handen. God werkte aan mijn hart. En wat doet Hij dan?

Jeremia 18: 4 Toen maakte hij daar weer een heel ander vat van, precies zoals hij het wenste.

In de voorgaande verzen was dit vat een puinhoop, een ruïne, maar de Pottenbakker vormde het weer helemaal om tot een bruikbaar vat. Wij kijken er tegenaan en wij zouden het als mensen meeste kans pas van echte liefde vinden getuigen als die Pottenbakker dan dat aardse vat ging ondersteunen en hem wat ging opknappen. Dat zou in ons gevoel van zijn liefde getuigen. Maar nee hoor, niks daarvan! Nee, dat vat gaat er in vers 4 gewoon helemaal aan en er wordt een nieuwe van gemaakt. Het is mooi om het toe te passen op onszelf, maar blijf in gedachte houden dat het hier primair over het aardse volk van God, Israël, gaat.

Hoe krijgt dat scheppen van een volkomen nieuw vat in de concrete situatie, waar dit pottenbakkerswerk feitelijk van spreekt, vorm? In vers 6 en 7 is God tegen Jeremia daar overduidelijk over. Het huis van Israël blijkt hier aangeduid te worden als zo'n aardse vat. Wat gebeurt er met dat vat? Het wordt uitgeroeid, verbroken en verdorven.

Huis van Israël. Snel spreek ik tot een volk of koninkrijk, dat ik het uitroeien, verbreken en verderven zal;

Hier is het dus opnieuw God, die het kwaad scheidt in die persoon van de Pottenbakker. In vers 8 wordt dat kwaad ook met name genoemd:

*“Zodra dit volk, over wie ik dit uitgesproken had, zich bekeert van **zijn kwaad**, dan heb ik ook berouw over **het kwaad**, dat ik hen dacht aan te doen.”*

Waarom komt God hier weer met kwaad? Voorbeeld zien we bij de Pottenbakker. Die repareert het vat niet. Het volkomen mislukte vat wordt niet nog wat opgekalefaterd. Ik denk dat ik dat wel geprobeerd zou hebben. Maar God ziet een perfect einddoel. Hier zijn we dan ook precies aanbeland bij het essentiële punt, waar het in dit hoofdstuk (Jesaja 45) voortdurend om draait. God gaat dit vat gebruiken! Okay, wij zien er dan nog wel niks van als het zo'n puinhoop is, maar dat vat is in de handen van de Pottenbakker en Hij maakt iets nieuws!

Hoe kunnen we dit bovenstaande nu samenvatten?

Een vat dat toebereid was om een vat te zijn van de toorn van God, een vat dat opvoedt, een vat ter reiniging, een vat om uit te roeien, te verbreken en te verderven, dat wordt onder de machtige Hand van de Pottenbakker een vat van Zijn barmhartigheid om de rijkdommen van Zijn heerlijkheid op bekend te maken. Je ziet de link misschien al naar Romeinen 9 (kom ik nog uitgebreid op terug).

Het geweldige is dat die functie tot verkondiging van Gods barmhartigheid voor dit vat reeds van voor alle tijden in Gods planning zat. Deze vaten waarop God die heerlijke proclamatie gaat uitvoeren zijn namelijk niet gaandeweg toebereid, maar waren van tevoren reeds bereid. Om als werktuig van Gods barmhartigheid te werken zat er in Gods plan al lang en breed in.

Een heel mooi plaatje van dit gebeuren tekent de Heer in Zijn eerste wonder op aarde:

Johannes 2: 6-7 Er waren zes stenen watervaten neergezet, volgens het reinigingsgebruik van de Joden, elk met een inhoud van twee of drie metréten. Jezus zei tot hen: Vult de watervaten met water. En zij vulden ze tot boven toe. En hij zei tot hen: Schept nu en brengt het naar de hofmeester; en zij brachten het. Toen nu de hofmeester het water dat wijn geworden was, geproefd had, (en hij wist niet vanwaar die was, maar de dienstknechten die het water geschept hadden, wisten het) riep de hofmeester de bruidegom en zei tot hem: Iedereen zet eerst de goede wijn op en als men veel gedronken heeft, de mindere; gij hebt de goede wijn tot nu toe bewaard. Dit begin van de tekenen deed Jezus te Kana in Galiléa en openbaarde zijn heerlijkheid; en zijn discipelen geloofden in hem.

Hier zijn zes watervaten toebereid. Waartoe zijn ze toebereid? Als reinigingswatervaten, vaten om al het kwaad uit te roeien, te verbreken en te verderven. Wat blijkt? Deze vaten zitten hier in dit hoofdstuk onder de handen van onze Heer en Redder Christus Jezus zelf. Het worden wijnvaten. Vaten bedoeld om het feest van de volle glorie van Zijn heerlijkheid te vieren. Echte vaten van Gods barmhartigheid, waartoe ze reeds van tevoren gepland waren. Te voren bereide vaten van barmhartigheid. God schept iets nieuws!

Jeremia 18: 4 Toen maakte hij daar weer een heel ander vat van, precies zoals hij het wenste. Het vat wat zo'n puinhoop was, dat was nou juist hiervoor bedoeld. Het was precies zoals Hij het wenste. Dit was de planning. Zo was dit vat tevoren bereid. Wat een heerlijk plan van God!

10. We zijn gereedschap in Gods handen

Jeremia 18: 4 Het vat, dat hij (de pottenbakker) van de klei aan het maken was, is een puinhoop onder Zijn handen;

Hier gaat het over de voortdurende rebellie van het volk Israël naar haar Maker. Die rebellie bleek in afgodendienst. Laat je niet van de wijs brengen door vrome verkondigingen, die aangeven dat we met God nooit een stevig woordje kunnen wisselen omdat dat in hun ogen rebellie zou zijn. De profeten van Israël hadden allemaal op hun beurt zo'n onderhoud met Yahweh. Nee, Israël was een puinhoop in hun achterna lopen van vreemde goden, die geen goden waren. Een grote puinhoop, maar wel een puinhoop in de handen van Yahweh, die het perfecte eindstadium er al inzag.

Hetzelfde is waar voor de hele mensheid, voor Gods hele schepping. We bakken er niks van. Toch blijven we onze afgoden zoeken als eigen uitweg. Vaak zijn we in dat opzicht zelf nog de allergrootste afgod. Meestal weten we God alleen nog maar te vinden als de grote zondebok. Maar Hij houdt alles in Zijn hand. Al is satan de god van deze aïoon en de overste van deze wereld, het loopt God niet uit de hand en Hij werkt heen naar het perfecte einddoel.

Jeremia 18: 4 Toen maakte hij daar weer een heel ander vat van, precies zoals hij het wenste.

God is Degene, die alles nieuw maakt, hoe we het ook verprutst hebben. Het kan een gelijkend vat worden. Het kan iets heel anders worden. God heeft het in de hand. Een vat tot oneer kan een vat tot eer worden. Een vat van wraak en toorn kan tot een vat van genade en liefde worden. Hij maakt het zoals Hij het wenst.

Tijdens het bezig zijn van de pottenbakker is het vat eerst nog altijd een puinhoop. Dat vat was tot in die puinhoop toe bereid, om zomaar te zeggen. Maar de pottenbakker maakt het tot in iets totaal anders, precies zoals hij het wenst. Dat had de pottenbakker dus met dit vat voor ogen. Dat was zijn plan. Tot in die heerlijkheid, zou je kunnen zeggen, was dat vat tevoren bereid. Het is zoals die reinigingsvaten tot feestvaten werden omgewerkt door de Heer.

In Romeinen 9: 20 t/m 23 laat Paulus iets zien van de beweegredenen van God als Pottenbakker:
Romeinen 9: 20-23 Ach mens, wie ben jij, dat jij tegen de God het woord opneemt? Protesteert het maaksel tegen zijn Maker: Waarom heb jij me nou zó gemaakt? Of heeft de Pottenbakker misschien niet de autoriteit over de klei om vanuit dezelfde kneding het éne deel tot in een waardevol vat te maken en het andere tot in een niet zo waardevol vat te maken? Als de God nou de toorn wilde laten zien en dus Zijn macht bekend maken door met veel lankmoedigheid de vaten van de toorn te verdragen, die tot in dit verderf toe bereid zijn met het doel om de rijkdommen van Zijn heerlijkheid bekend te maken op de vaten van de barmhartigheid, die Hij te voren tot in die heerlijkheid bereid heeft?

Tot zover.

Eerst eventjes de vraag: Wat is hier in dit hoofdstuk in Romeinen nou het plan van God als de Pottenbakker? We komen daar achter door te kijken hoe Hij het vat (het gebruiksvoorwerp van God) van tevoren bereid heeft. Dus niet door te kijken naar het product tot waarin het vat tijdens het proces toe bereid is (Dat vat, dat een puinhoop was). Dat was namelijk niet zoals Hij het in Zijn plan wenste.

Wat zien we hier? We zien het klei hier in fel protest tegen zijn Pottenbakker. Wat herkenbaar! We willen toch zeker geen marionetten of robots zijn in een door God vooraf al helemaal uitgedacht rollenspel? Dat is de wezenlijke oorzaak waarom veel gelovigen zich zo als pure ongelovigen gedragen. We zijn ook gewoon allemaal één pot nat. Beter gezegd: We zijn uit dezelfde klei getrokken. Of zoals Paulus het hier zegt: *“God heeft als de perfecte Pottenbakker ons vanuit één en dezelfde kneding klei geformeerd tot het vat dat Hij gebruiken zou”*.

We hebben het nou steeds maar over Israël, maar als we het persoonlijk bekijken ook over ons, als vaten. Ik gooide er wel al eventjes de verklaring tussendoor dat die vaten gebruiksvoorwerpen zijn. Daarom ga ik nu eerst op het woord zelf verder in.

Vat - Het woord *“skeuos”* heeft primair de betekenis van werktuig of gereedschap en wordt daarnaast ook gebruikt voor het lichaam op zich. Vreemd genoeg gaat de evangelische uitleg over *“vaten in de Schrift”* nogal behoorlijk wat verschillende kanten op. Mensen, die als vaten worden betiteld in het Oude Testament worden wel gezien als werktuigen om bijvoorbeeld Gods toorn en gramschap uit te oefenen. Hier in dit gedeelte van Romeinen 9 wordt dit echter door de uitleggers meestal totaal omgedraaid en zijn de vaten van de toorn dus nogal eens mensen, die deze toorn zullen ondergaan. De hele lijn van de rest van de Schrift wordt door die uitleggers hier alleen in dit hoofdstuk dus volledig verlaten. Het zouden dan dus juist niet mensen zijn, die God gebruikt als een werktuig om Zijn toorn te uiten. Wat heeft de Schrift zelf ons over zo'n vat te vertellen?

Jeremia 50:25 Yahweh heeft Zijn schatkamer opengedaan, en Hij heeft de wapens van Zijn toorn daaruit te voorschijn gehaald:

Nee, de wapens van Zijn toorn worden nooit gezien als mensen waar God Zijn toorn over zou uitgieten. Dat is glashelder. Het gaat hier om werktuigen in Gods hand. Maar ja, dat zijn dan ook wapens. Hoe zit het met die vaten?

Handelingen 9:15 Deze (Paulus) is Mij een uitverkoren vat om Mijn naam te dragen zowel voor volken als koningen en zonen van Israël.

Hier gaat het er echt niet om wat Paulus ondergaat, maar hoe hij als werktuig door de Pottenmaker ingezet wordt.

Handelingen 10:11 Hij (Petrus) zag de hemel geopend en een voorwerp neerdalen, als een groot laken, dat aan de vier hoeken op de aarde werd neergelaten;

Handelingen 10:16 Dit gebeurde tot driemaal, en onmiddellijk werd het voorwerp opgenomen in de hemel.

Ik merkte toen ik dit voorbeeld van een vat in de Schrift doornam tijdens enkele studies, dat toen de aandacht vrijwel direct afdwaalde naar dat laken. Daardoor verdween de les over het vat. Dus we zijn gewaarschuwd.

God gebruikt een vat om Petrus te onderwijzen!

Het gaat in deze twee teksten erom dat God hier heel duidelijk weer een vat gebruikt. Wat hier namelijk tot twee keer toe met *“voorwerp”* wordt vertaald is opnieuw datzelfde woord voor *“vat”*. Opnieuw gaat het er hier niet om dat dit vat iets ondergaat. Het is een werktuig om iets duidelijk te maken.

Ik begrijp best dat deze voorstelling in die twee teksten lastig is. Vraag je aan willekeurig welke gelovige dan ook wat Petrus uit de hemel zag neerdalen, dan komt geheid het antwoord dat hij een

laken zag. Nee, dat zag hij niet. Hij zag een vat als een groot laken. Zo staat het er letterlijk. Dat vat gaf dus de illusie van een groot laken. Wat is nou hetgeen deze woorden letterlijk zeggen?

Gaf God nou aan dat vat een geweldige ervaring? Nee, dat deed God aan Petrus en daar gebruikte God dit vat voor, dat de illusie gaf van een groot laken. Dat vat was slechts het gebruiksvoorwerp. Het vat was het middel waardoor God Petrus kon onderwijzen. Wij zijn ook vaten van God. Dat zegt totaal niks over onze ervaring. Dat zegt iets over de ervaring van hen voor wie God ons gebruikt.

Wordt hetzelfde Griekse woord in vrouwelijke vorm gebruikt, dan wordt het nog duidelijker.

Handelingen 27:19 De derde dag wierpen zij eigenhandig het scheepsgereedschap weg.

Heel letterlijk weergegeven werd hier het "Vat van de boot" eigenhandig weggeworpen.

"gereedschap" of "instrument" is hier als vertaling prima toepasbaar. Wij zijn het gereedschap of het instrument van God. Daartoe heeft Hij ons als de volmaakte Pottenbakker tot zo'n vat gevormd.

Romeinen 9 zou dus volgens de meeste evangelische leraren de uitzondering op de regel zijn. Moeten we inderdaad opeens zo anders naar die vaten kijken? Het gaat volgens de betekenis van het woord toch zeker telkens om werktuigen/gereedschappen/instrumenten in de handen van God! En wij mogen weten dat wij die werktuigen in Gods hand zijn om Zijn plan te volvoeren.

11. God verkondigt de rijkdommen van Zijn heerlijkheid

Wij mogen weten dat we werktuigen in Gods hand zijn om Zijn plan te volvoeren.

Romeinen 9: 21-23 Heeft de Pottenbakker niet de autoriteit over de klei om vanuit dezelfde kneding het éne deel tot in een waardevol vat te maken en het andere tot in een niet zo waardevol vat te maken? Als de God nou de toorn wilde laten zien en dus Zijn macht bekend maken door met veel lankmoedigheid de vaten van de toorn te verdragen, die tot in dit verderf toeberaid zijn met het doel om de rijkdommen van Zijn heerlijkheid bekend te maken op de vaten van de barmhartigheid, die Hij te voren tot in die heerlijkheid bereid heeft?

Vaten van de toorn en vaten van de barmhartigheid. Hier komt gelijk naar voren hoe God deze vaten gaat gebruiken. Dat kan ten vrede zijn, maar het kan evenzogoed ten kwade zijn.

Jesaja 45: 7 Ik maak vrede en Ik schep het kwaad; Ik, Yahweh, maakt dit alles.

Maar alles met dat perfecte einddoel voor ogen. Tekent Paulus dat einddoel hier in dit gedeelte? Ja, dat denk ik wel. Lees maar:

Romeinen 9: 23 Om de rijkdommen van Zijn heerlijkheid bekend te maken op de vaten van de barmhartigheid, die Hij te voren tot in die heerlijkheid bereid heeft?

God is dus in Zijn plan bezig toe te werken naar het moment dat Hij de rijkdommen van Zijn heerlijkheid bekend gaat maken. Die rijkdommen van Zijn heerlijkheid zijn gewoon een feit. Daar gebeurt niks aan en daar gaat in de toekomst ook niks aan gebeuren. Dat is eens voor altijd tot stand gebracht. Maar met de boodschap over die rijkdommen van Zijn heerlijkheid gaat wel wat gebeuren. Die wordt bekend gemaakt. Maar waar wordt die dan bekend gemaakt? Op de vaten van de barmhartigheid, die Hij tevoren tot in die heerlijkheid bereid heeft. Is dat niet grandioos?

God had dus eerst die vaten (werktuigen) met heel veel geduld verdragen als vaten (werktuigen) van Zijn toorn. Die vaten waren tot in dat doel **bereid**, zoals dat hier staat: *“Tot in dit verderf”*. Dat was tijdens de weg hiernaartoe nodig. Vandaar dat daar ook niet staat dat ze zo tot in dat verderf **van tevoren bereid** waren. Ze waren toeberaid. Maar die weg met deze vaten (werktuigen) had een doel. Dat staat er heel nadrukkelijk bij!

Romeinen 9: 23 Met het doel om de rijkdommen van Zijn heerlijkheid bekend te maken op de vaten van de barmhartigheid, die Hij te voren tot in die heerlijkheid bereid heeft?

Die vaten (werktuigen) van de toorn verdroeg God in Zijn geduld. Waarom? Omdat Hij dit doel al van voor de tijden reeds op het oog had. Precies hetzelfde wat we in Jeremia 18 tegenkwamen komt hier dus opnieuw terug.

Jeremia 18: 4 Toen maakte hij daar weer een heel ander vat van, precies zoals hij het wenste.

Wat wenste God van tevoren? Die rijkdommen van Zijn heerlijkheid bekend te maken op deze vaten (werktuigen). Wat wenste God tijdens dat bruiloftsfeest te Kana? Hij wenste die reinigingsvaten te veranderen in wijnvaten (werktuigen voor Zijn feest). Hoe is God hier dus telkens bezig? Als die grote Pottenbakker, die alles precies zo maakt als Hijzelf het wenst.

Jeremia 18: 4 Toen maakte hij daar weer een heel ander vat van, precies zoals hij het wenste.

Romeinen 9: 23 De rijkdommen van Zijn heerlijkheid bekend maken op (Epi) de vaten van de barmhartigheid,

Hoe stellen we het ons voor dat God de rijkdommen van Zijn heerlijkheid bekend gaat maken op die vaten (werktuigen) van de barmhartigheid? Die vaten kunnen elke vorm aannemen. Denk maar aan dat vat dat Petrus uit de hemel zag neerdalen. Dat vat gaf de illusie van een laken met reine en onreine dieren. Dat vat werd namelijk door God als werktuig gebruikt om de positie in Christus van elke gelovige (Jood & Heiden) aan Petrus te onderwijzen. Om nu te ontdekken hoe het gebruik van het woordje “*epi*”, hier in deze tekst gebruikt wordt, lopen we slechts enkele teksten met dit woordje door.

Mattheüs 4:5 De duivel stelde Christus Jezus op (Epi) de vleugel van de tempel.

Onze Heer kwam hier op een soort aanbouw rondom het dak van de tempel te staan om een goed overzicht te hebben.

Mattheüs 5:23 Wanneer jij jouw gave offert op (Epi) het altaar,

Hier legt de offeraar zijn offer op het altaar neer.

Mattheüs 7:24 Een wijs man, die zijn huis op (Epi) de rots gebouwd heeft;

Er zijn honderden teksten met dit woord. We maken de lijst met voorbeelden maar niet eindeloos. De bedoeling van “*op*”, oftewel “*epi*” is nu wel duidelijk, vermoed ik.

Romeinen 9: 23 De rijkdommen van Zijn heerlijkheid bekend maken op (Epi) de vaten van de barmhartigheid,

God gaat de rijkdommen van Zijn heerlijkheid bekend maken. Daarvoor gebruikt Hij een podium, namelijk de vaten van de barmhartigheid. Dat podium kan een letterlijk podium in de kerk, het theater, een zaal of dome zijn. Het kan evenzogoed de radio, het internet, het mobieltje of de televisie zijn. God gaat de vaten (werktuigen), die Hij als de grote Pottenbakker gevormd heeft tot vaten van de barmhartigheid, gebruiken om die rijkdommen van Zijn heerlijkheid bekend te maken.

Je ziet dat het een heel andere lijn is die Paulus hier neerlegt dan wat de kerken ervan gebakken hebben. Het gaat hier niet over de reddingsweg van de mens. Hier is helemaal geen sprake van een uitverkiezing tot redding en een uitverkiezing tot toorn. Het vat dat God formeert als het vat van de toorn, daar werkt God niet aan omdat het Hem goed leek om iemand te formeren die voor altijd zou branden in het vuur. Zo’n voorstelling van God kan maar uit één brein voortkomen, de tegenstander.

Nee, God heeft een geweldig plan. Hij gaat de rijkdommen van Zijn heerlijkheid bekend maken aan de hele wereld, aan ieder individu, aan elk mens. Weet je wat ik zo mooi vind? God zelf gaat bekend maken! God zelf gaat verkondigen! Als evangelist heb ik een tijd gehad dat ik me helemaal het schompes evangeliseerde. De boodschap moest gebracht worden, was mijn stellige overtuiging. Nog steeds vertel ik dolgraag over de rijkdommen van Gods onvoorwaardelijke genade, maar nu gewoon omdat ik hier niet meer over zwijgen kan. God verkondigt. Eigenlijk werkt Gods liefde en genade altijd zo.

Lukas 2:15 Het woord, dat de Heer ons heeft verkondigd,

Bij de herders waren engelen als vaten (werktuigen) van die barmhartigheid gebruikt om dat blijde nieuws te verkondigen. Maar de herders wisten dat de Heer het hen verkondigd had.

Efeziërs 3:3 dat mij door openbaring de verborgenheid is bekend gemaakt,

De boodschap van de verborgenheid is ook een bekendmaking van God zelf. Hij gebruikte bij Paulus daar een gave als vat (werktuig) voor, de openbaring.

Efeziërs 3:10 Nu wordt aan de overheden en de machten in de hemelse gewesten door de gemeente de veelkleurige wijsheid van God bekend gemaakt,

Ja, God verkondigt ook aan de geestelijke machten. Daar gebruikt Hij weer een ander vat (werktuig) voor. De gemeente, het lichaam van Christus.

Nu nog een tekst, die hier wel heel dicht in de buurt lijkt te komen:

*Colossenzen 1:27 Aan hen (de heiligen van vandaag de dag) heeft God willen **bekend maken**, hoe groot de rijkdommen zijn van de heerlijkheid van deze verborgenheid onder de volken, welke is Christus in jullie, de hoop van de heerlijkheid.*

Vergelijk maar:

*Romeinen 9: 23 De rijkdommen van Zijn heerlijkheid **bekend maken** op de vaten van de barmhartigheid,*

Wat een geweldig perspectief tekent Paulus in dit negende hoofdstuk van de brief aan de Romeinen. God komt tot Zijn doel in die vaten, die Hijzelf als de grote Pottenbakker precies zo vormt als dat Hij het wenst. Hij heeft een plan van voor het begin van de tijden en dat plan in Zijn geliefde Zoon zal tot in perfectie Zijn vervulling vinden.

Jesaja 45: 23 Ik (Yahweh) zweer bij Mijzelf, een woord, dat waarachtig is gaat uit Mijn mond, dus blijft het: voor Mij zal elke knie zich buigen en elke tong zweren,

12. Gods plan met Zijn vaten (werktuigen)

Romeinen 9: 21-23 Heeft de Pottenbakker niet de autoriteit over de klei om vanuit dezelfde kneding het éne deel tot in een waardevol vat te maken en het andere tot in een niet zo waardevol vat te maken? Als de God nou de toorn wilde laten zien en dus Zijn macht bekend maken door met veel lankmoedigheid de vaten van de toorn te verdragen, die tot in dit verderf toebereid zijn met het doel om de rijkdommen van Zijn heerlijkheid bekend te maken op de vaten van de barmhartigheid, die Hij te voren tot in die heerlijkheid bereid heeft?

In dit gedeelte is sprake van één hele duidelijke tegenstelling:

Romeinen 9: 21 Vanuit dezelfde kneding het éne deel tot in een waardevol vat en het andere (deel) tot in een niet zo waardevol vat?

Hier heb je waardevolle vaten en minder waardevolle vaten. Dat houdt in dat je aan de ene kant vaten hebt die in het plan van God waardevol zijn, dus die God gaat gebruiken als uitoefening van Zijn toorn of als uitoefening van Zijn barmhartigheid. Die twee schijnbaar tegengestelde vaten (vaten van Zijn toorn en vaten van Zijn barmhartigheid) zijn binnen het plan van God de waardevolle vaten. Volgens mij zijn ze **“Schijnbaar”** tegengesteld. Het zijn namelijk de vaten, die eerst toebereid zijn als vaten van de toorn, die later volgens plan de vaten van de barmhartigheid worden, die daartoe ook voorbereid zijn. Die vaten werken als één geheel heen naar het einddoel dat God zijn liefde kwijt kan aan ieder schepsel. Dat zijn dus de waardevolle vaten. Aan de andere kant heb je echter die minder waardevolle vaten. *“Tot oneer”* zegt de Staten vertaling dan, volgens mij zonder echte aanleiding in de grondtekst. Het is in de grondtekst de ontkenning van dat waardevolle, dus je kan wellicht zelfs zeggen dat het niet waardevol is.

Let wel, voor Gods liefde is iedereen waardevol. Daar gaat dit hoofdstuk helemaal niet over.

1 Corinthiërs 6:20 Jullie zijn voor een prijs gekocht; (Letterlijk: “Jullie zijn gekocht omdat jullie waardevol zijn”)

1 Corinthiërs 7:23 Jullie zijn duur gekocht; (Letterlijk: “Jullie zijn gekocht omdat jullie waardevol zijn”)

Hier in Romeinen 9: 21-23 draait het dus niet om de reddende liefde van God, zoals die uitgaat naar elk mens. Het gaat hier om Gods werk als Pottenbakker, die aan de ene kant een vat (werktuig) vervaardigt, die Hij specifiek gaat gebruiken (en in die zin een waardevol vat heet) terwijl Hij aan de andere kant een vat (werktuig) vervaardigt, die Hij binnen Zijn plan voor alledaagse bezigheden gebruikt. Het ene vat heeft dus een vooraanstaande rol als gebruiksvoorwerp in het plan van God, terwijl het andere vat voor de meer gebruikelijke zaken benut wordt en gewoon zijn/haar weg met de Heer gaat. Daarom vind ik de NBG vertaling *“Vat voor alledaags gebruik”* ook wel erg mooi.

We hebben dus in vers 21 die tegenstelling. De waardevolle vaten binnen het plan van God tegenover de vaten, die alleen bedoeld zijn voor alledaags gebruik. Maar dan gaat het in vers 22 & 23 opeens over die vaten van de toorn en de vaten van de barmhartigheid. Ik denk zelf dat daar niet die tegenstelling in zit zoals in vers 21. God zou die vaten van de toorn verdragen, heel, heel lang verdragen, juist omdat Hij rijkdommen van Zijn heerlijkheid gepland had om nou juist op hen te verkondigen als de vaten van de barmhartigheid. Een bekend gegeven in Paulus onderwijs.

Romeinen 5:20 Waar de zonde toenam, daar is de genade meer dan overvloedig geworden;

Romeinen 9: 22-23 Als de God nou de toorn wilde laten zien en dus Zijn macht bekend maken door met veel lankmoedigheid de vaten van de toorn te verdragen, die tot in dit verderf toebereid zijn om de rijkdommen van Zijn heerlijkheid bekend te maken op die vaten van de barmhartigheid, die Hij te voren tot in die heerlijkheid bereid heeft?

Hier wordt gesproken over vaten van de toorn en over vaten van de barmhartigheid. Besef dat het hier dus gaat over de uitwerking van het plan van God hier op aarde. Twee verschillende benamingen "Toorn" en "Barmhartigheid".

Er worden in dit gedeelte ook nog eens twee verschillende werkwoorden gebruikt. De vaten van de toorn zijn toebereid. De vaten van de barmhartigheid zijn tevoren bereid. Wat tevoren bereid is ligt in het plan van God van voor alle eeuwen. Wat is dan tevoren bereid? Het bekend maken van de rijkdommen van Gods heerlijkheid op die vaten van de barmhartigheid. Dat staat er. Daarvoor gebruikt God in de weg die Hij met de volken en met Zijn aardse volk Israël gaat ook het kwaad van die vaten van de toorn. Dat is niet van tevoren bereid. Dat is wat onderweg toebereid is. Ook dat staat er letterlijk.

Resumerend: Het gaat hier in deze verzen dus niet over de boodschap van Gods verzoenend en reddend werk! Het gaat hier over Gods weg met Zijn aardse volk Israël en Gods handelen met de andere volken, maar ook dan primair met het oog op Gods weg met Zijn aardse volk. Dat is de hele context van Romeinen 9 t/m 11. God is aan het werk (hij maakt vrede en scheidt het kwaad) en daartoe creëert hij de vaten (werktuigen), die Hij nodig heeft.

Allemaal mooi en aardig. Dit gaat allemaal over de positie van Israël. Wat hebben wij daar nou mee te maken. Daarom nu een Bijbeltekst, die direct over ons gaat.

*Efeze 1: 11 in Hem, in wie wij ook het erfdeel ontvangen hebben, waartoe wij **tevoren bestemd** waren krachtens het voornemen van Hem, die in alles werkt naar de raad van zijn wil,*

Hier hebben we de enig andere plek in de Schrift, waar exact hetzelfde werkwoord gebruikt wordt, dat we in Romeinen 9: 23 tegenkomen als "*tevoren bereid*". Hier gaat het nou over onszelf binnen dat plan van God, die in alles werkt naar de raad van Zijn wil. Ook onze uitverkiezing, die hier opnieuw getekend wordt als een bestemming van tevoren, heeft dus alles te maken met het uitwerken van het plan van God in ons als Zijn vaten (werktuigen). Ook onze uitverkiezing heeft dus op zich niks met onze redding te maken. Het wijst op onze dienst als vaten (werktuigen) in Gods hand.

Mensen zeggen wel tegen me: 'Hein, je maakt een marionet van mij'. Nee, zo zeggen ze het eigenlijk niet. Ze zeggen: 'Ik ben geen marionet, Hein! Ik ben ook geen robot!'

Ik ben het met hen eens: 'Nee, je hebt gelijk. Je bent geen robot. Je bent klei in de hand van de Pottenbakker.'

Romeinen 9: 21 Heeft de pottenbakker niet de autoriteit over de klei om vanuit dezelfde kneding het éne deel tot in een waardevol vat te maken en het andere tot in een niet zo waardevol vat (een vat voor alledaags gebruik) te maken?

Daar heb je de vergelijking van de Pottenbakker en de klei. Het enige probleem is dat de mensen een hekel aan deze vergelijking hebben. Men vindt het gewoon niet prettig om klei te zijn. Men wil nou eenmaal in de illusie van de eigen vrije wil leven. De zogenaamde vrije wil is de wezenlijke oorzaak dat we een behoorlijk potje aan steigeren tegen de gedachte van de Pottenbakker en de klei. Wij dan dus de klei natuurlijk.

Een evangelist deed een uitnodiging om de Heer Jezus in je leven aan te nemen. Hij stond op dit grote podium en riep:

'Bidt niet voor deze mensen, dit keer! Men moet geheel onafhankelijk deze beslissing nemen! Zonder enige uiterlijke beïnvloeding. Het moet van binnenuit komen. Bidt niet voor deze mensen!'

Dat vind ik nogal verontrustend consequent. Zo consequent ben ik als autist nog nooit geweest (denk ik). Het lijkt erop dat je hier iemand hebt die bang is dat als God of iemand anders een persoon tot geloof zou brengen, dat die persoon dan niet zijn eigen vrije wil zou hanteren. Die lieve evangelist leed aan het systematisch uitvegen van Bijbelteksten.

Romeinen 12: 3 De maat van het geloof, dat God elkeen in het bijzonder heeft toebedeeld.

Efeziërs 2:8 Uit genade zijn jullie gered, door het geloof; en dat is niet uit jezelf, het is Gods geschenk;

Filippenzen 1:29 Aan jullie is de genade geschonken, ten aanzien van Christus, niet alleen in Hem te geloven, maar ook voor Hem te lijden,

God verleent genade om in Hem te geloven.

Ik leek even buiten het onderwerp bezig te zijn, hè? Vrije wil. Het is nou juist precies die vrije wil, die het probleem is in Jesaja 45 en in Romeinen 9 en nog altijd bij al die mensen, die bang zijn marionetten te worden. Maar God is de grote Plaatser. Daarom is Hij ook de Pottenbakker. En Hij maakt vrede en Hij schept het kwaad. Op Zijn Pottenbakkerswiel maakt Hij het vat (werktuig) om toorn te tonen (kwaad) met het einddoel om Zijn barmhartigheid te tonen (vrede) op dat vat.

God, de grote Pottenbakker, werkt Zijn plan uit in jou en mij.

